Sisäministeriö NEUVOSTORAPORTTI SM2018-00553

KVY Rytkönen Riikka(SM), Kartila Marja(UM), Hämäläinen Mari(UM), Simola Mikko(UM), Gras Jutta(UM) 19.12.2018

Asia
OSA; Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 6.-7.12.2018 Brysselissä; Sisäasiat

Kokous
Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 06.12.2018 - 07.12.2018

Ministerineuvosto vahvisti palautustoimintaa ja kolmansien maiden kanssa tehtävää yhteistyötä koskevan osittaisen yleisnäkemyksen eurooppalaista raja- ja merivartiostoa käsittelevän asetuksen muutosehdotuksesta. Lisäksi ministerit kävivät periaatekeskustelun. Useat jäsenvaltiot pitivät edelleen komission ehdotusta 10 000 henkilön muodostamasta pysyvästä operatiivisesta joukosta ylimitoitettuna ja viraston henkilöstölle kaavailua toimivaltaa ongelmallisena. Muutamat jäsenmaat (ml. Suomi) korostivat tarvetta huomioida seuraavasta EU:n rahoituskaudesta käytävät keskustelut.

Paluudirektiiviä koskeneessa keskustelussa jäsenmaat nostivat esiin sekä palautusten sisäiseen että ulkoiseen ulottuvuuteen liittyviä kysymyksiä. Komissio piti tärkeänä saattaa neuvottelut direktiivistä nopeasti päätökseen.

PJ kävi lyhyesti läpi turvapaikkajärjestelmän (CEAS) uudistamista koskevien ehdotusten käsittelyvaiheet jaetun edistymisraportin pohjalta.

Terroristisen verkkosisällön levittämisen ehkäisemistä koskevan asetusehdotuksen osalta hyväksyttiin yleisnäkemys. Kuusi jäsenmaata (ml. Suomi) ei tukenut yleisnäkemystä. PJ totesi työtä jatkettavan EP:n kanssa ja uskovansa, että esiin tuodut ongelmat voidaan ratkaista jatkotyössä.

Ihmisten salakuljetusta harjoittavien verkostojen vastaisia toimia koskevassa keskustelussa PJ muistutti tehtävän perustuvan Eurooppa-neuvoston tehtävänantoon, jota on käsitelty COSI-komiteassa. Keskustelussa korostettiin toimien tärkeyttä ja mm. tiedonvaihtoa, Europolin ihmissalakuljetuksen vastaisen keskuksen (EMSC) toiminnan tukemista ja yhdyshenkilöiden toimintaryhmän perustamisen tärkeyttä, yhteisiä tutkintaryhmiä (JIT) koskevaa toimintoa ja oikeus ja sisäasioiden ja YUTP-sektoreiden välisen yhteistyön edelleen vahvistamista.

Monivuotisesta rahoituskehyksen (MFF) osalta virastojen edustajat toivat esille kasvavat tehtävät sekä uudet ja ennakoimattomat haasteet, jotka MFF-neuvotteluissa tulisi voida huomioida. Jäsenvaltiot pitivät erityisesti

rajavalvonta-asioita ja maahanmuuttoasioita aloina, jotka ovat merkityksellisiä tulevien vuosien rahoituskehystä määriteltäessä.

TORSTAI 6. JOULUKUUTA 2018 (klo 9.30)

SISÄASIAT

1. Esityslistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin.

2. A-kohtien hyväksyminen
14834/18, 14835/18

A-kohdat hyväksyttiin.

Lainsäädäntökäsittelyt

3. Asetus eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta annetun asetuksen muuttamisesta
14860/1/18 REV 1 + COR 1 + COR 2

PJ totesi, että eurooppalaisen raja- ja merivartioston kehittäminen kriisinkestäväksi on keskeinen asia rajaturvallisuuden edelleen tehostamiseksi. Nyt tavoitteena on osittaisen yleisnäkemyksen vahvistaminen asetuksen palautustoimintaa ja kolmansien maiden kanssa tehtävää yhteistoimintaa käsittelevistä osuuksista. Keskusteluja tulee jatkaa vielä erityisesti pysyvän operatiivisen joukon koosta, resurssien kasvattamisaikataulusta ja mahdollisesta asteittaisesta lähestymistavasta.

KOM korosti, että kyseessä on prioriteettiehdotus, joka on saatava käsiteltyä ennen ensi keväänä järjestettäviä EP:n vaaleja. Ehdotusta antaessaan KOM on tarkastellut erityisesti tulevaisuuden operatiivisia tarpeita. Pysyvän operatiivisen joukon nopea perustaminen toisi ratkaisuja resurssivajeisiin maarajoilla, merirajoilla ja lentokentillä. Myös palautustoiminnan tehostamiseen ja toimintaan kolmansissa maissa tarvitaan lisäresursseja.

Lähes kaikki jäsenvaltiot käyttivät puheenvuoron. Palautusten tehostamista ja kolmansien maiden kanssa tehtävää yhteistyötä pidettiin tärkeänä ja osittaista yleisnäkemystä tuettiin laajasti. Ulkorajavalvonnan vahvistaminen on tärkeää, että sisärajavalvonnasta voidaan luopua. Käydyssä keskustelussa useat jäsenvaltiot pitivät edelleen komission ehdotusta 10 000 henkilön muodostamasta pysyvästä operatiivisesta joukosta ylimitoitettuna ja viraston henkilöstölle kaavailtua toimivaltaa ongelmallisena. Joukon kokoa tulisi kasvattaa asteittain ja sen tulisi perustua todellisiin tarpeisiin ja vaikuttavuusarviointiin. Kansallista suvereniteettia on kunnioitettava. Muutamat jäsenmaat korostivat tarvetta huomioida seuraavasta EU:n rahoituskaudesta käytävät keskustelut.

FI kiitti PJ:aa tehdystä työstä ja ilmoitti voivansa hyväksyä kolmansien maiden kanssa tehtävää yhteistoimintaa ja palautuksia koskevan osittaisen yleisnäkemyksen. Ulkorajavalvontaa ja palautuksia on tärkeää tehostaa. FI ilmoitti, että asetusehdotuksen keskeisimpiin kohtiin liittyy edelleen huolenaiheita. KOM:n ehdotus pysyvän operatiivisen joukon vahvuudesta on ylimitoitettu. Lisäksi operatiivisen joukon rakenteen osalta on tehtävä lisää työtä koskien erityisesti kategoriaa 1 (esitetty viraston toimivaltainen henkilöstö, Agency's statutory staff). KOM:n ehdotus on kustannusvaikutuksiltaan kallis. Esitys aiheuttaisi seuraavalla rahoituskaudella yli 9 miljardin kustannukset. FI mukaan neuvoston kantaa rahoituskehykseen ei tule ennakoida tällä

asetusehdotuksella. FI on valmis työskentelemään rakentavasti, jotta kunnianhimoinen tavoite saavutettaisiin realistisella toimeenpanolla.

KOM muistutti päämiesten todenneen viimeksi lokakuussa 2018, että tämä ehdotus on käsiteltävä prioriteettina. KOM toivotti tervetulleeksi kahdelle osa-alueelle (palautukset, kolmasmaayhteistyö) annetun tuen. Joukon kasvattamisessa on huomioitava kasvavat vaatimukset palautusten ja kolmasmaayhteistyön vahvistamiseen. Ehdotus ei kyseenalaista kansallista suvereniteettia. MFF-yhtymäkohtiin palataan KOM mukaan myöhemmin.

PJ totesi osittaisen yleisnäkemyksen saaneen selkeän tuen.

4. Palauttamisdirektiivi (uudelleenlaatiminen)
14859/18

PJ esitteli lyhyesti paluudirektiiviä koskevan edistymisraportin. **KOM** muistutti, että palautusten sisäinen ja ulkoinen ulottuvuus kulkevat käsi kädessä. Kaikkien palojen on sovittava yhteen. EU:n tulisi käyttää yhteisiä kannustimiaan takaisinotossa. Paluudirektiivillä virtaviivaistetaan ja nopeutetaan menettelyjä kansallisella tasolla. KOM kannusti saattamaan ehdotuksen käsittelyn päätökseen mahdollisimman pian, ml. pakollinen rajamenettely. KOM katsoi, että on realistista saattaa ehdotuksen käsittely päätökseen kuluvalla lainsäädäntökaudella.

Keskustelussa jäsenmaat nostivat esiin sekä palautusten sisäiseen että ulkoiseen ulottuvuuteen liittyviä kysymyksiä. Esille nostettiin kolmasmaayhteistyön merkitys ja jotkut jäsenmaat kertoivat omista palautuksia koskevista toimistaan. Direktiiviehdotuksen osalta keskustelua käytiin erityisesti rajamenettelystä, oikeussuojakeinoista ja sanktioista.

FI korosti kolmasmaayhteistyön tarvetta nostaen esiin Irakin ja Somalian. FI pitää tärkeänä kaikkien eri politiikkojen hyödyntämistä palautusten edistämiseksi.

KOM totesi yhteenvetona, että takaisinotossa tarvitaan lisää toimia. Kolmasmaayhteistyö on prioriteetti. Pitää kuitenkin olla valmius palautuksiin myös EU:n sisällä, ja sen vuoksi neuvottelut direktiivistä on saatava nopeasti päätökseen yhteistyössä EP:n kanssa.

5. Asetus terroristisen verkkosisällön levittämisen ehkäisemisestä
14978/18 + COR 1

PJ muistutti, että terroristisen sisältöjen merkitys on yleistynyt lähes kaikissa viimeaikaisissa iskuissa. Edistystä yhteistyön osalta on tapahtunut, mutta ongelmat osoittavat, ettei vapaaehtoinen lähestymistapa riitä. Tänään on tarkoitus hyväksyä yleisnäkemys aiheesta.

KOM muistutti, että kyseessä on kiireellinen teema. Neuvottelut ovat olleet intensiiviset, mutta kyseessä on vakaa kompromissi turvallisuuden ja perusoikeuksien välillä. EU Internet Forum on toiminnan keskuksessa ja vapaaehtoinen työ foorumilla jatkuu täysimääräisesti. Europol jatkaa sisällön ilmoittamista yrityksille ja näitä ponnistuksia tuetaan. Vaikka Daesh on kokenut monia tappioita taistelukentillä, sen toiminta verkossa on aktiivista. Daesh yksin toimii yli 400 alustalla. Alustat reagoivat hyvin eri viiveillä terroristisen sisällön poistamisilmoituksiin. Tulee saada aikaan yhtenäisempi ja tehokkaampi reaktio.

CTC (EU:n terrorismintorjunnan koordinaattori) muistutti, että Daesh luottaa enemmän kuin aiemmin virtuaaliseen kalifaattiin ja verkkopalvelut ovat olleet tärkeä mahdollistava tekijä hyökkäyksissä. EU Internet Forumilla on saavutettu paljon, mutta terroristit siirtyvät suurilta alustoilta pienille. Ehdotus on pragmaattinen ja tasapuolinen. Olisi kuitenkin tullut saada aikaan lyhyempi toimeenpanomääräaika,

kuin mitä yleisnäkemyksessä tällä hetkellä on. Trilogeissa tulee edistyä nopeasti. Myös EP:n TERR-valiokunnan raportissa tämä ehdotus listataan erityisen tärkeäksi hankkeeksi.

Puheenvuoron käytti yhteensä 23 jäsenvaltiota. Kuusi jäsenvaltiota (FI, SK, CZ, PL, DK ja NL) ei tukenut yleisnäkemystä. Terroristisen verkkosisällön levittämisen ehkäisemistä pidettiin tärkeänä ja verkkopropagandan todettiin olleen tärkeässä roolissa terroristisissa iskuissa. Keskustelussa nostettiin esiin kuitenkin myös esitystä koskevia huolia. Nämä koskivat erityisesti perusoikeuksien toteutumisesta, sananvapautta, oikeussuojakeinoja ja toimivaltakysymyksiä. Myös hallinnolliset vaatimukset erityisesti pienille ja keskisuurille toimijoille tulee huomioida.

FI kertoi tukevansa ehdotuksen yleistavoitetta ja kiitti PJ:tä sen pyrkimyksissä saada aikaan kompromissi. Kuitenkin asiantuntijatasolla käytyjen keskustelujen pohjalta monet kysymykset ovat vielä avoinna. Erityisen tärkeitä ovat kansalaisten ja yritysten perusoikeudet ja sananvapaus verkossa. FI pitäisi parempana, että vain pakollisia toimia säännellään. Tärkeimpien määritelmien tulee olla selkeitä. Toimivaltuuksien ja roolien ja vastuiden osalta tarvitaan koordinoidumpaa lähestymistapaa. Asetus tulee olemaan suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä ja se tulee toteuttaa samalla tavalla kaikissa jäsenmaissa. FI ei näistä syistä voi valitettavasti tukea yleisnäkemystä.

KOM kertoi uskovansa, että kompromissi ottaa jo huomioon esiin nostettuja ongelmia. KOM jatkaa mielellään keskusteluja. Se tekee kaikkensa, jotta Europol voi avustaa jäsenvaltioita ja yrityksiä täytäntöönpanovaiheessa.

PJ kiitti kaikkia osapuolia ja totesi uskovansa, että esiin tuodut ongelmat voidaan ratkaista jatkotyössä EP:n kanssa.

6. Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistus ja uudelleensijoittaminen

- **a) Dublin-asetus**
- **b) Direktiivi vastaanotto-olosuhteista (uudelleenlaatiminen)**
- **c) Asetus aseman määrittelystä**
- **d) Turvapaikkamenettelyasetus**
- **e) Eurodac-asetus (uudelleenlaatiminen)**
- **f) Asetus EU:n turvapaikkavirastosta**
- **g) Asetus uudelleensijoittamiskehyksestä**

14597/18 + COR 1

PJ kävi lyhyesti läpi CEAS-ehdotusten käsittelyvaiheet jaetun edistymisraportin pohjalta.

KOM totesi, että kaikissa ehdotuksissa on edistyttävä vielä ennen vaaleja ja toivoo, että viisi ehdotusta saataisiin valmiiksi ennen vaaleja.

7. Muut asiat
Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset

PJ informoi käsiteltävänä olevien säädösehdotusten tilanteesta.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

8. Ihmisten salakuljetusta harjoittavien verkostojen vastaiset toimet: kattava ja operatiivinen toimenpidekokonaisuus
14576/1/18 REV 1

PJ totesi, että toimenpidekokonaisuudella vastataan Eurooppa-neuvoston lokakuussa antamaan tehtävään. Toimilla pyritään tukemaan yhteistyötä kolmansien maiden kanssa. Keskeisessä asemassa ovat myös mahdolliset yhteiset operatiiviset toimet salakuljetusryhmiä vastaan. Näitä ovat mm. operatiivisen tutkinnan vahvistaminen EU:n toimintapoliittisen syklin puitteissa, Europolin ihmissalakuljetuksen vastaisen keskuksen (EMSC) toiminnan tukeminen, yhteiset tutkintaryhmät ja tiiviimpi yhteys Eurojustin kanssa, tiivistetty yhteistyö kolmansien maiden kanssa, rikoshyödyn takaisin saaminen ja koulutus.

KOM totesi tukevansa asiakirjassa esitettyjä toimia ja nosti esille erityisesti kolme keskeistä teemaa. Europolin EMSC perustettiin 2016 ja sen tietojenselvittelykeskus (Information Clearing House) on tukenut jäsenvaltioita operatiivisesti. Yhteinen yhdyshenkilöiden toimintaryhmä on erittäin tärkeä aloite. Keskeistä on myös puuttua verkossa tapahtuvaan viestintään. Mitä tulee kolmansissa maissa oleviin yhdyshenkilöihin, näiden verkostoa tulee uudistaa. Europolin tulee pystyä vaihtamaan ilmiöön liittyvää tietoa.

Europol ja **Frontex** nostivat omalta osaltaan esiin keskeisinä pitämiään toimia. **EUH** (Euroopan ulkosuhdehallinto) korosti tiivistä yhteistyötä kolmansien maiden kanssa. Yhteiset operaatiot (YUTP ja OSA) antavat tärkeän panoksen. Rikostietosolu operaatio Sophian yhteydessä on konkreettinen esimerkki hyvästä yhteistyöstä eri sektoreiden välillä.

PJ ei avannut keskustelua ministereille ja kiitti puheenvuoroista.

9. Oikeus- ja sisäasiat: Seuraavan monivuotisen rahoituskehyksen painopisteet
14608/18

PJ alusti keskustelua toteamalla, että tulevassa monivuotisessa rahoituskehyksessä (MFF) on esitetty merkittävää rahoitusta sisäasioiden sektorille. Keskustelun tavoitteena on keskustella rahoituksen kohdentamisen prioriteeteista.

KOM mukaan virastojen toiminnan tehostaminen ja kalustolisäykset edellyttävät lisärahoitusta. Myös kesäkuun Eurooppa-neuvosto edellytti Frontexin resurssien ja mandaatin kasvattamista. Rajavalvonnan ja turvapaikkamenettelyn kehittäminen, palautukset, ulkoisen ulottuvuuden asiat ja ihmissalakuljetuksen torjunta ovat painopisteitä. KOM muistutti, että myös sisäisen turvallisuuden rahoitusta voidaan käyttää ulkoisiin toimiin.

Keskustelussa virastojen edustajat toivat esille kasvavat tehtävät sekä uudet ja ennakoimattomat haasteet, jotka MFF-neuvotteluissa tulisi voida huomioida. Kunkin viraston sektorikohtaisten prioriteettien lisäksi useiden virastojen pitää ottaa käyttöön mm. uusia IT-järjestelmiä. Jäsenvaltiot pitivät erityisesti rajavalvontaa, muuttoliikettä, palautuksia, kolmasmaayhteistyötä ja ihmissalakuljetuksen vastaisia toimia aloina, jotka ovat merkityksellisiä tulevien vuosien rahoituskehystä määriteltäessä. Jotkut nostivat esiin myös joustavuuden ja riittävän rahoituksen varmistamisen.

PJ kiitti kommenteista ja totesi, että työtä jatketaan teknisellä tasolla.

10. Muut asiat

a) Alueellinen ministerifoorumi sisäisen korruption torjunnasta (26.–27.11.2018 Sofia)

BG informoi 26.–27.11.2018 pidetyn sisäisen korruption torjuntaa käsitelleen alueellisen ministerifoorumin tuloksista.

b) EU-USA OSA-alueen ministerikokous (8.-9.11.2018 Washington D.C)

PJ informoi Washingtonissa 8.-9.11.2018 pidetyn EU-USA OSA-ministerikokouksen tuloksista.

c) Korkean tason konferenssi eurooppalaisista arvoista, oikeusvaltioperiaatteesta ja turvallisuudesta (19.–20.11.2018 Wien)

PJ informoi Wienissä 19.–20.11.2018 järjestetystä eurooppalaisia arvoja, oikeusvaltioperiaatetta ja turvallisuutta koskevasta konferenssista.

d) Wienin prosessi

PJ informoi sisäistä turvallisuutta koskevan ns. Wienin prosessin tuloksista.

e) Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma

RO informoi puheenjohtajakautensa prioriteeteista sisäasioiden alalla.

Suomen edustajat
Pysyvä edustaja Marja Rislakki ja muu virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat
Asiakohdittain

Liitteet

Viite

Asiasanat	järjestäytynyt rikollisuus, maahanmuutto, muuttoliike, osa-neuvosto, rahoituskehykset, rajavalvonta, terrorismi, turvapaikka, oikeus- ja sisäasiat, ulkorajat
Hoitaa	**OM, SM, UM, VM**
Tiedoksi	EUE, MMM, OKM, PE, PLM, STM, TEM, TPK, TULLI, VNK, VTV, YM